

Autoreferat

1. Imię i nazwisko.

Ewaryst Kowalczyk

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

Doktor nauk prawnych. Tytuł nadany uchwałą Rady Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 9 listopada 2004 r. na podstawie rozprawy doktorskiej *Instytucje dobroczynne w konstytucjach rzymskich cesarzy chrześcijańskich*.

Magister prawa. Tytuł uzyskany w dniu 26 maja 1999 rok po ukończeniu studiów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

Moja aktywność zawodowa jako pracownika naukowego związana jest z dwoma ośrodkami akademickimi: Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetem Zielonogórskim. Po ukończeniu studiów stacjonarnych na kierunku prawo oraz otrzymaniu wyróżnienia Rektora UAM za pracę magisterską, zostałem przyjęty w 1999 roku na studia doktoranckie w Katedrze Prawa Rzymskiego i Historii Prawa Sądowego Wydziału Prawa i Administracji UAM. W 2004 roku, pod kierunkiem mojego promotora prof. dr hab. Wojciecha Dajczaka, obroniłem pracę doktorską. W 2005 roku zostałem zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Prawa Rzymskiego i Historii Prawa Sądowego. Moje zatrudnienie na Uniwersytecie im. A. Mickiewicza kontynuowałem do 2008 roku.

Od 2014 roku związany jestem z Uniwersytetem Zielonogórskim, gdzie pracuję na stanowisku adiunkta w Katedrze Prawa Administracyjnego i Finansowego Wydziału Prawa i Administracji Instytutu Nauk Prawnych.

- Od 15 lutego 2005 roku do 30 września 2008 roku – adiunkt w Katedrze Prawa Rzymskiego i Historii Prawa Sądowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

- Od 1 października 2014 -adiunkt w Katedrze Prawa Administracyjnego i Finansowego Wydziału Prawa i Administracji Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Zielonogórskiego.

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Omówienie to winno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.

4.1. Monografia naukowa stanowiąca podstawę prowadzenia przewodu habilitacyjnego

4.1.1. Tytuł osiągnięcia naukowego

Jako osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, wskazuję monografię pod tytułem *Obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne*, Oficyna Wydawnicza Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra 2023, ISBN: 9788378425120, seria: *Acta Iuridica Lebusana*, vol. 29, ss. 486.

Recenzentami wydawniczymi monografią są: dr hab. Krzysztof Horubski, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego oraz dr hab. Ewa Szewczyk, prof. Uniwersytetu Zielonogórskiego.

4.1.2. Cel naukowy pracy

Głównym celem naukowym przedłożonej monografii jest ustalenie doktrynalnego znaczenia obowiązków równego traktowania w zamówieniach publicznych. Przyjąłem, że przedmiotem moich rozważań będą obowiązki spoczywające na prawodawcy oraz instytucjach zamawiających, związane z równym traktowaniem ubiegających się o zamówienia publiczne. Poza zakresem analiz pozostały obowiązki równego traktowania w zamówieniach publicznych, które mogą spoczywać na innych podmiotach (np. organach kontroli), albo być związane z traktowaniem kogoś innego niż ubiegający się o zamówienia publiczne (np. pracowników wykonawców).

Podjęte zadanie naukowe jest rezultatem konsultacji odbytych w trakcie moich staży naukowych w latach 2019 -2022 w ośrodkach uniwersyteckich w Budapeszcie, Poznaniu

oraz Wrocławiu. Dodatkowym asumptem do podjęcia badań było uchwalenie 11 września 2019 roku nowej ustawy Prawo zamówień publicznych.

Praca ma przede wszystkim cel poznawczy. Podstawowe zamierzenie badawcze obejmuje rekonstrukcję i opis wynikającego z obowiązującego prawa wzorca postępowania, a w tym wyjaśnienie wynikających z wykładni przepisów oraz zgłaszanych w doktrynie problemów, konceptualizację i uporządkowanie pojęć, a także zaproponowanie określonych rozwiązań zidentyfikowanych zagadnień. Celem podjętych przeze mnie badań było rozpoznanie oraz rozwiązanie kwestii wynikających z obowiązującego prawa, a w rezultacie ich naukowe ujęcie.

Głównemu celowi pracy podporządkowałem kolejne zamierzenia badawcze, wśród których istotne miejsce zajmują badania źródłowe. Przyjąłem, że prawidłowy opis obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne musi być poprzedzony wyjaśnieniem problemów związanych z zakresem zastosowania podstawowych zasad kształtujących obowiązki równego traktowania w zamówieniach publicznych. W celu zapewnienia czytelności rozważań przyjąłem, że analiza norm prawnych o zasadniczym charakterze będzie odnoszona kolejno do trzech obszarów regulacji prawnych tj. konstytucyjnego, europejskiego oraz ustawowego. Na tej podstawie zaproponowałem również istnienie poszczególnych wymiarów obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne. Założyłem bowiem, że różnorodność źródeł obowiązków równego traktowania w zamówieniach publicznych wyrażać się może w odmiennościach dotyczących wskazania adresatów poszczególnych norm, postaci obowiązków, które z nich wynikają oraz okoliczności, w których znajdują one zastosowanie.

Przyjęty dobór materiały źródłowego zdeterminowany został z jednej strony naczelnym znaczeniem Konstytucji RP w hierarchii źródeł prawa, z drugiej przynależnością dziedziny zamówień publicznych w Polsce do problematyki wewnętrznego rynku unijnego, a z kolejnej, z faktem, że znajduje ona od wielu już lat konkretyzację w ustawodawstwie krajowym. Ostatecznym celem analiz źródłowych było ustalenie stanu prawnego w badanej materii, w tym rozstrzygnięcie, w jakim zakresie obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne mają podstawę w normach Konstytucji RP, prawie europejskim oraz prawie krajowym. Przy czym niezbędnym aspektem rozważań na ten temat była także relacja pomiędzy badanymi zasadami prawa.

Wyniki analiz źródłowych pozwoliły na realizację kolejnego celu badań tj. naukowego opisu obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne. Uwzględniając ustalony zakres normowania konstytucyjnych, europejskich oraz ustawowych źródeł, przyjąłem konieczność odróżnienia obowiązków równego traktowania spoczywających na prawodawcy oraz na instytucjach zamawiających. W efekcie, celem

mojego zamierzenia było ustalenie koncepcji obowiązków równego traktowania odrębnie w zakresie dotyczącym stanowienia prawa oraz w zakresie stosowania i przestrzegania prawa.

W ramach przeprowadzonych analiz uzupełniającą wyznaczyłem sobie zadanie analizy położenia prawnego ubiegających się o zamówienia publiczne wynikającego z istnienia scharakteryzowanych obowiązków równego traktowania.

4.1.3. Nowatorski charakter badań i ich wkład w rozwój dziedziny

Problematyka obowiązków równego traktowania, choć należy do fundamentalnych zagadnień w polskim systemie zamówień publicznych, nie była dotychczas podstawowym i monograficznym celem badawczym. W piśmiennictwie podejmowano wprawdzie zagadnienia równego traktowania w zamówieniach publicznych, ale uwaga badaczy koncentrowała się wyłącznie na wybranych zasadach równego traktowania oraz dotyczyła jedynie wycinków ich zastosowania (T. Filipowicz, *Zasada równego traktowania wykonawców w zamówieniach publicznych dotyczących technologii informatycznych*, Warszawa 2015; K. Śliwak, *Zasada równego traktowania przy kwalifikacji podmiotowej w zamówieniach publicznych*, Warszawa 2022). Na tym tle zaproponowane w przedłożonej monografii podejście badawcze jawi się, w mojej ocenie, jako nowe i aspirujące do kompleksowego uchwycenia konstrukcji prawnej jaką są obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne. Tym samym podjęte przeze mnie zamierzenie badawcze służy wypełnieniu istniejącej luki w piśmiennictwie, związanej z fundamentalnymi aspektami systemu prawa zamówień publicznych w Polsce.

4.1.4. Problemy badawcze i konstrukcja pracy

W przedłożonej monografii sformułowałem dwie grupy podstawowych problemów wymagających rozstrzygnięcia. Pierwsza grupa związana jest z analizą źródeł prawnych; druga z budową koncepcji obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne.

Przyjąłem, że podstawowy problem badawczy dotyczący źródeł prawnych służyć będzie odpowiedzi na pytanie o to, w jakim zakresie konstytucyjne, europejskie oraz ustawowe źródła obowiązków równego traktowania wiążą polskiego prawodawcę stanowiącego prawo zamówień publicznych, a w jakim zakresie wiążą krajowe instytucje zamawiające. Ponadto, jako problem wskazałem kwestie relacji zachodzących między zakresem zastosowania poszczególnych zasad, w tym konstytucyjnej zasady równości a ustawowej zasady równego traktowania w zamówieniach publicznych oraz ogólnych zasad

równości prawa europejskiego a szczególnej zasadą równego traktowania wynikającej z tzw. dyrektyw zamówieniowych. Podjąłem także zagadnienie bezpośredniego zastosowania i bezpośredniej skuteczności analizowanych zasad w polskim porządku prawnym. Wśród kwestii badawczych dotyczących analiz źródeł prawnych wskazałem również problematykę katalogu zasad kształtujących obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne wynikającego z polskiego ustawodawstwa.

Z kolei jako podstawowy problem badawczy związany z doktrynalną koncepcją obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia wskazałem specyfikę analizowanych powinności na tle ogólnych obowiązków równego traktowania prawie. Uznałem w związku z tym potrzebę wyjaśnienia, czy obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne stanowią jakiś szczególny typ obowiązków związanych z równością. Odniosłem się przy tym do problemu wynikającego z natury zamówień publicznych, wyrażającej się w potrzebie pogodzenia powinności równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne z koniecznością wyłaniania podmiotów, którym udzielane są zamówienia publiczne.

W zakresie stanowienia prawa zamówień publicznych podjąłem się odpowiedzi na pytanie, czy niestanowienie prawa zamówień publicznych może być przejawem naruszenia obowiązków równego traktowania. W dalszej kolejności zajmowałem się problemem stanowienia prawa w sposób zgodny z obowiązkiem równego traktowania. Natomiast w odniesieniu do obszaru przestrzegania prawa uznałem za konieczne wyjaśnienie problemu obowiązków kierunkowych dotyczących równego traktowania. Podjętym przeze mnie problemem była również kwestia poszczególnych postaci obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne oraz ich związek z urzeczywistnianiem sprawiedliwości w procesie stanowienia oraz przestrzegania prawa.

Wśród podjętych przeze mnie problemów badawczych znalazły się również kwestie znaczenia i relacji szczegółowych pojęć kształtujących konstrukcje obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publicznych. Uznałem w związku z tym za konieczne rozstrzygnięcie znaczenia „równości szans”, a także „niedyskryminacji” oraz „uprzywilejowania wyrównawczego” w zamówieniach publicznych.

Konstrukcja pracy stanowi odzwierciedlenie wyznaczonych celów oraz zdefiniowanych problemów badawczych. Monografia składa się siedmiu rozdziałów, poprzedzonych wprowadzeniem. Porządek zagadnień podejmowanych w poszczególnych rozdziałach wyznaczyła w pierwszym rzędzie potrzeba analiz źródłowych, a w dalszej kolejności konieczność ustaleń dogmatycznych. W związku z tym przedmiotem rozważań zawartych w pierwszych trzech rozdziałach są zasady wyznaczające obowiązki równego traktowania, natomiast trzy kolejne rozdziały służą opisowi obowiązków równego traktowania oraz ich wpływowi na położenie prawne ubiegających się o zamówienia

publiczne. Ostatni rozdział stanowi podsumowanie wniosków częściowych formułowanych w ramach poszczególnych rozdziałów oraz wyartykułowaniu ostatecznych konkluzji badań.

Pierwszy rozdział dotyczy konstytucyjnego wymiaru obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne. Przyjąłem, że analizę źródeł prawnych należy rozpocząć do Konstytucji RP jako aktu prawnego położonego najwyżej w hierarchii źródeł prawnych. W pierwszym rozdziale analizowałem więc zasady równości zawarte w Konstytucji oraz odniosłem się do problemu ich zastosowania w obszarze zamówień publicznych. Odrębną uwagę poświęciłem pojmowaniu konstytucyjnych zasady równości jako wzorca kontroli aktów normatywnych wyznaczających obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne w postępowaniach inicjowanych skargą konstytucyjną.

Drugi rozdział pracy dotyczy europejskiego wymiaru obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne. Odniesienie do zasad prawa europejskiego jako źródeł obowiązków równego traktowania wynika z faktu przynależności dziedziny zamówień publicznych do sfery objętej zakresem zastosowania prawa pierwotnego UE oraz harmonizacji wytyczonej dyrektywami zamówieniowymi.

W trzecim rozdziale podjąłem problematykę ustawowego wymiaru obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne. W rozdziale tym powróciłem więc na grunt prawodawstwa krajowego, odnosząc się jednakże do regulacji ustawowych, z których wywodzić można zasady równego traktowania odnoszące się do ubiegających się o zamówienia publiczne.

Część monografii dotycząca koncepcji obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne otwiera rozdział czwarty traktujący o stanowieniu prawa zamówień publicznych. W jego ramach wyodrębniłem i poddałem analizie poszczególne postacie obowiązków równego traktowania oraz ich znaczenie w urzeczywistnianiu sprawiedliwości w zamówieniach publicznych.

Piąty rozdział pracy dotyczy obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne w przestrzeganiu prawa zamówień publicznych. Jego układ jest podobny do konstrukcji poprzedniego rozdziału i obejmuje analizę szczegółowych rodzajów obowiązków równego traktowania przy przestrzeganiu prawa zamówień publicznych oraz ich związek ze sprawiedliwością w zamówieniach.

W szóstym rozdziale pracy odniosłem się uzupełniająco do problematyki związku pomiędzy opisanymi wyżej obowiązkami równego traktowania a położeniem prawnym ubiegających się o zamówienia publiczne. Wyodrębniłem i przeanalizowałem również kwestie wykonywania obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne w świetle przestrzegania praw podstawowych.

4.1.5. Metody badawcze

Zdefiniowane w pracy problemy rozwiązywałem w oparciu o metody badawcze właściwe naukom prawnym. Z uwagi na cel pracy podstawowe zastosowanie znalazła metoda dogmatyczna, która służyła odtworzeniu w oparciu o obowiązujące prawo treści obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne.

Materiał normatywny analizowałem przy zastosowaniu metody lingwistyczno-logicznej. Przy czym interpretację prawa oparłem na derywacyjnej koncepcji wykładni, dążąc do ustalenia zakresu zastosowania i normowania norm postępowania wywiedzionych z prawa.

Przyjąłem również, że w procesie poznania norm prawnych wyznaczających obowiązki równego traktowania w zamówieniach publicznych konieczne jest odtwarzanie wartości prawnych. Z tego powodu w pracy zastosowanie znalazła metoda aksjologiczna. Z jednej strony służyła ona rekonstrukcji wartości wpisanych w prawo regulujące problematykę równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne (aspekt wewnętrzny); z drugiej posłużyła identyfikacji wartości niezależnych od aktów stanowienia prawa w dziedzinie zamówień publicznych, ale oddziałujących na prawo i jego przestrzeganie w zakresie obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia (aspekt zewnętrzny). Tym samym obowiązki równego traktowania opisane zostały z uwzględnieniem wartości wpisanych w regulacje dotyczące tej problematyki, ale także z uwzględnieniem źródeł uprzednich wobec prawa zamówień publicznych, w tym wynikających z krajowego porządku konstytucyjnego czy porządku europejskiego. Z tego też powodu podstawowym źródłem dekodowania wartości prawnych istotnych dla podejmowanego zagadnienia były zasady prawa.

Przyjęte stanowisko badawcze wymagało dodatkowo skorzystania z kontekstu towarzyszącego wykładni, w tym uwzględnienia celów kształtowania się zasad prawa oraz *rationes leges* stanowienia aktów prawnych. W związku z tym analizę źródeł normatywnych uzupełniał przegląd literatury oraz orzecznictwa w celu porównania zawartych w nich tez oraz odtworzenia rozstrzygnięć orzeczniczych wyjaśniających treść obowiązującego prawa. Przy czym, ze względu na wielopłaszczyznowość oraz międzygałęziowość prawa zamówień publicznych koniecznym stało się uwzględnienie dorobku nauki i orzecznictwa z zakresu różnych gałęzi i dziedzin prawa. Uzupełniając wziąłem także pod uwagę treść dokumentów, które, nie mając wprawdzie formalnej rangi źródeł prawa, pozwoliły mi zilustrować sposób pojmowania obowiązków równego traktowania w zamówieniach publicznych. W powyższym zakresie metoda dogmatyczna uzupełniana była przeze mnie przez aspekty empiryczne.

W celu opisu ewolucji ujęcia obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne zastosowałem w pracy również metodę historyczną. Odniosłem ją przede wszystkim do problematyki kształtowania się ogólnych zasad równości w prawie europejskim, ich zastosowania do zamówień nieobjętych zakresem zastosowania dyrektyw oraz do kształtowania się zasad równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne w europejskim prawie pochodnym oraz w prawie polskim. Umożliwiła mi ona wskazanie krytycznych momentów w formowaniu się stanu prawnego oraz podglądów doktryny na kwestie równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne, a także określenie tendencji legislacyjnych w tym zakresie.

4.1.6. Osiągnięte wyniki

Przeprowadzone badania pozwoliły na potwierdzenie tezy, że obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne, będąc wprawdzie przejawem klasycznego pojmowania obowiązków takiego samego traktowania tych, co są równi, stanowią jednocześnie właściwy dziedzinie zamówień publiczny wzorzec zachowania się. Obowiązki te przedstawiają się jako dwa typy powinności, które pozostają ze sobą w ścisłym związku. Pierwszy związany ze stanowieniem prawa poprzez wyznaczanie szczególnych obowiązków instytucjom zamawiającym. Drugi związany jest z obowiązkami wykonywanymi przez instytucje zamawiające w procesie przestrzegania prawa.

W ramach przeprowadzonych analiz wykazałem, w jakim zakresie sam prawodawca związany jest powinnością takiego stanowienia prawa, by zapewniało równe traktowanie ubiegających się o zamówienia publiczne. Stwierdziłem, że normatywną koncepcję obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne należy konstruować z uwzględnieniem procesów konstytucjonalizacji i europeizacji. Procesy te stanowią kanwę, na której dokonuje się wpływ wartości na stanowienie i przestrzeganie prawa, a dalej na sposób pojmowania obowiązków równego traktowania. W tym świetle opisałem wzrost znaczenia tych obowiązków w systemie zamówień publicznych w ostatnich dziesięcioleciach. W rezultacie stwierdziłem, że obowiązki równego traktowania stanowią obecnie immanentny element norm prawa zamówień publicznych, zapisany niejako w jego aksjologicznym „kodzie genetycznym”. Wskazuje to na prawdziwość twierdzenia, że nie można współcześnie stanowić prawa zamówień publicznych, nie uwzględniając obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia. W związku z tym również udzielanie zamówień publicznych poprzez przestrzeganie prawa w sposób konieczny służyć musi urzeczywistnieniu równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne.

Konkluzje pracy wywiodłem w pierwszym rzędzie z analiz źródłowych. Potwierdziłem, że konstytucyjne i europejskie zasady prawa wiążą ustawodawcę stanowiącego prawo dotyczące zamówień publicznych oraz same instytucje zamawiające w zakresie równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne.

Obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne w Polsce znajdują swoją podstawę w zasadach równości zawartych w art. 32 Konstytucji RP, które odnoszą się również do ubiegających się o zamówienia publiczne, jako podmiotów konstytucyjnych praw i wolności. Przy czym obowiązki państwa w zakresie stanowienia prawa obejmują urzeczywistnianie równości i niedyskryminacji nie tylko w zamówieniach, których udzielają podmioty publiczne, ale także inne rodzaje zamawiających.

Potwierdziłem również prawdziwość tezy, zgodnie z którą konstytucyjne zasady równości dotyczą nie tylko prawodawcy kształtującego położenie prawne instytucji zamawiających, ale również samych instytucji zamawiających. W tym zakresie dokonałem jednak rozróżnienia obowiązków spoczywających wyłącznie na zamawiających, którzy są podmiotami władzy publicznej od obowiązków wszystkich instytucji zamawiających. Stwierdziłem mianowicie, że konstytucyjne zasady równości odnosić można do wszystkich zamawiających, ale tylko w części dotyczącej zakazu dyskryminacji. W pozostałym wymiarze konstytucyjny wymóg równego traktowania spoczywa wyłącznie na zamawiających będących podmiotami władzy publicznej.

Ustaliłem jednocześnie, że bezpośrednie zastosowanie zawartych w Konstytucji zasad równości odnosić można wyłącznie do stanowienia prawa zamówień publicznych albo do administracyjnego czy sądowego jego stosowania. Natomiast w odniesieniu do instytucji zamawiających udzielających zamówień publicznych można mówić wyłącznie o obowiązku przestrzegania (realizacji, poszanowania) konstytucyjnych zasad równości oraz o pośrednim ich stosowaniu. Konstytucyjne zasady równości (w powiązaniu z konstytucyjną wolnością działalności gospodarczej) mogą jednocześnie stanowić konstytucyjny wzorzec kontroli aktów normatywnych dotyczących dziedziny zamówień publicznych.

Wyniki pracy dotyczą również zastosowania zasad prawa europejskiego w obszarze równego traktowania ubiegających się o zamówienia. Potwierdziłem znacznie zasady niedyskryminacji ze względu na przynależność państwową, jak i zasad wynikających ze swobód rynku wewnętrznego oraz ogólnej zasady równości jako źródeł obowiązków równego traktowania. Wskazałem jednocześnie, że urzeczywistnianie się wskazanej triady europejskich ogólnych zasad równości w zamówieniach publicznych należy traktować jako rezultat ewolucji poglądów judykatury i doktryny, w tym w szczególności sporów i dyskusji, które toczyły się od lat 90. XX wieku.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że ogólne zasady równości należy nadal uznawać za źródło obowiązków równego traktowania w zamówieniach publicznych, pomimo istnienia szczególnej zasady równego traktowania wynikającej z dyrektyw zamówieniowych. Obowiązki kształtowane przez ogólne zasady spoczywają na szeroko rozumianym państwie, pojmowanym jako prawodawca. Należy jednak przyjąć, że w przypadków zamówień publicznych emanacją państwa są również instytucje zamawiające, a wśród nich organy władzy państwowej, regionalnej czy lokalnej. Podmiotowym zakresem zastosowania ogólnych zasad równości objąć również należy podmioty niewchodzące w skład struktury podmiotów władzy państwowej, ale podporządkowane państwu, znajdujące się pod jego kontrolą lub wyposażone przez państwo w prawa szczególne lub wyłączone.

Odrębne ustalenia zostały poczynione w związku z obowiązywaniem szczególnej zasady równego i niedyskryminacyjnego traktowania wykonawców wyrażanej *expressis verbis* w dyrektywach zamówieniowych. Wykazałem, że jest ona z jednej strony rezultatem namysłu orzeczniczego oraz efektem działalności legislacyjnej prawodawcy europejskiego opartej na ogólnych zasadach równości. Z drugiej strony szczególna zasady równego i niedyskryminacyjnego traktowania wykonawców przedstawia się aktualnie jako wyraźna, właściwa systemowi zamówień publicznych konstrukcja prawna.

Wyniki moich badań związane są również z problematyką relacji zakresu zastosowania europejskich ogólnych zasad równości i szczególnej zasady równego i niedyskryminacyjnego traktowania wykonawców. Uzasadniłem stanowisko, zgodnie z którym ogólne zasady równości należy uznawać nie tylko za źródło obowiązków prawodawcy europejskiego w zakresie stanowienia prawa pochodnego, ale także za źródło powinności spoczywających na państwach członkowskich w zakresie stanowienia oraz wykładni dyrektyw zamówieniowych i krajowego prawa zamówień publicznych. Ponadto, wskazałem na trafność poglądów, w myśl których ogólne zasady równości są również źródłem obowiązków instytucji zamawiających, w tym instytucji europejskich w zakresie udzielania zamówień publicznych niepodlegających dyrektywom, ale posiadających tzw. istotne znaczenie transgraniczne.

W świetle powyższego stwierdziłem, że ukształtowanie się w prawie pochodnym szczególnej zasady niedyskryminacji i równego traktowania wykonawców nie uchyliło zastosowania w zamówieniach publicznych ogólnych zasady równości. W konsekwencji, na polskim prawodawcy oraz polskich instytucjach zamawiających spoczywają obowiązki równego traktowania, których podstawą są nie tylko dyrektywy oraz przepisy krajowe je implementujące, ale także ogólne zasady równości prawa europejskiego.

Prowadząc badania w zakresie ustawowego wymiaru obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne dowiodłem, że powinności w tym

zakresie kształtowane są przez katalog zasad, które należy wywodzić z systemu prawa zamówień publicznych, ale także z prawa finansów publicznych. Wskazałem, że wśród nich podstawową rolę odgrywa ustawowa zasada równego traktowania wykonawców, która ma zastosowanie do zamówień ustawowych w zakresie przygotowania i prowadzenia postępowania o zamówienia publiczne. Nie znajduje ona jednak zastosowania do czynności instytucji zamawiających podejmowanych już w trakcie realizacji umowy, ani do całokształtu działań związanych z udzielaniem zamówień pozaustawowych.

W pracy uzasadniłem również trafność zgłoszonego wstępnie w doktrynie postulatu uznania w krajowym porządku prawnym zasady równego dostępu do zamówień publicznych. Wykazałem, że zasada ta ma swoją podstawę w całokształcie ustawowych regulacji prawnych systemu zamówień publicznych i odnosi się dodatkowo do innych fundamentalnych wartości, na których wspierają się zamówienia publiczne, takie jak wolność prowadzenia działalności gospodarczej, w tym wolność konkurencji oraz subsydiarność. Zaproponowałem w związku z tym sposób pojmowania zakresu zastosowania i normowania tej zasady.

Analiza źródeł pozwoliła mi także na sformułowanie poglądu, że podstawą ustawowych obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne jest również zasada zawarta w ustawie o finansach publicznych jako jedna z reguł gospodarowania środkami publicznymi. Wskazałem, że zasada równego dostępu do realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych obejmuje ona swym zakresem również zamówienia publiczne oraz że ma zastosowanie do jednostek sektora finansów publicznych oraz pozostałych podmiotów, o ile udzielane przez nie zamówienia są finansowane ze środków publicznych.

Konstruując dogmatyczną koncepcję obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne zaproponowałem, by oprzeć ją na dwóch podstawowych powinnościach:

- a) obowiązkach nieróżnicowania, oraz
- b) obowiązkach uzasadnionego różnicowania ubiegających się o zamówienia.

Wskazałem przy tym, że różnicowanie ubiegających się o zamówienia publiczne należy traktować jako podstawowy przejaw naruszenia obowiązków równego traktowania. Ten wymiar obowiązków równego traktowania wyraża się w zakazie dyskryminacji. Przy czym dyskryminacja ubiegających się o zamówienie publiczne może polegać jedynie na różnicowaniu w oparciu o niedopuszczalne kryteria (dyskryminacja bezpośrednia), albo różnicowaniu, w którym występuje bezpośrednie odniesienie do pozornie dopuszczalnych kryteriów różnicowania, ale pośrednio do kryteriów niedopuszczalnych (dyskryminacja pośrednia).

Kolejne elementy koncepcji równego traktowania w zamówieniach publicznych oparłem na konstatacji, że dziedzina zamówień publicznych stanowi obszar, w którym występuje konieczność dyferencjacji wynikająca z konkurencji podmiotów o uzyskanie określonego zamówienia. W związku z tym wskazałem, że obowiązki równego traktowania nie ograniczają się do zakazu różnicowania, ale w pełni urzeczywistniają się dopiero w procesie dyferencjacji ubiegających się o zamówienia publiczne. W świetle powyższego mogłem stwierdzić, że wypełnianie przez prawodawcę obowiązków równego traktowania następować może wyłącznie poprzez stanowienie procedur udzielania zamówień publicznych. Samo niestanowienie albo ustanowienie prawa zamówień publicznych nie jest jeszcze wystarczające do oceny, że prawodawca zaniechał albo wypełnił powinność równego traktowania. Jedynie treść ustanowionego prawa pozwala stwierdzać, czy prawodawca stworzył możliwość urzeczywistniania równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne, odpowiednio kształtując obowiązki instytucji zamawiających.

Uszczegółowiając koncepcje analizowanych obowiązków wskazałem, że stanowienie prawa zamówień publicznych w sposób zgodny z obowiązkiem równego traktowania odnosi się do oceny, czy usprawiedliwione są przesłanki, na podstawie których dokonuje się dyferencjacja ubiegających się o zamówienia. Zaproponowałem w związku z tym posługiwanie się „pojęciem-narzędziem” jakim są „kryteria różnicowania”. Wskazałem przy tym, że tak pojmowane przesłanki dyferencjacji powinny odnosić się do zdolności ubiegających się o zamówienia do wykonania zamówienia w sposób zgodny z celami jego realizacji. Konkluzja ta doprowadziła do dwóch kolejnych elementów konstruowanej koncepcji:

- a) zakazu arbitralności w wyznaczaniu kryteriów różnicowania ubiegających się o zamówienia publiczne w procesie stanowienia prawa, oraz
- b) konieczność istnienia istotnego związku kryteriów różnicowania ubiegających się o zamówienia publiczne z celami, dla których udziela się zamówień publicznych.

Odnosząc się z kolei do stosowanej w piśmiennictwie i orzecznictwie formuły „równości szans” w ubieganiu się o zamówienia publiczne, stwierdziłem, że nie jest ona jakąś szczególną postacią prawodawczych obowiązków równego traktowania. Jest jedynie opisem oczekiwanego rezultatu zastosowania stanowionych kryteriów różnicowania. Zgodnie z tym oczekiwaniem, w razie zastosowania wyznaczonego przez prawodawcę rozważanego kryterium, będzie można uznać, że takie same możliwości na uzyskanie określonego zamówienia będą mieć nadal te wszystkie podmioty ubiegające się o to zamówienie, które powinny takie możliwości mieć –przy założeniu, że posiadają w takim samym stopniu zdolności wymagane w ramach rozważanego kryterium.

Odrębne ustalenia poczyniłem odnośnie uprzywilejowania wyrównawczego w zamówieniach publicznych. W rezultacie przeprowadzonych analiz potwierdziłem, że zagadnienie to poszerza rozumienie obowiązków równego traktowania. Wymaga bowiem wzięcia pod uwagę okoliczności faktycznych, które wskazują na potrzebę zapewnienia określonej grupie większych możliwości w uzyskiwaniu zamówień publicznych. Stwierdziłem przy tym, że uprzywilejowanie wyrównawcze w zamówieniach publicznych musi być podyktowane względami konstytucyjnymi. Na tym tle sformułowałem pogląd, że uprzywilejowanie w celu wyrównywania szans w zamówieniach publicznych stanowi obowiązek prawodawcy.

Koncepcje obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne odniosłem także do obszaru przestrzegania prawa. Wykazałem, że obowiązki instytucji zamawiających w tym zakresie mają w pierwszym rzędzie kierunkowy charakter, co oznacza przede wszystkim powinność odpowiedniej interpretacji prawa, tj. wyboru takiego rezultatu wykładni prawa, które w możliwie najpełniejszy sposób realizuje równe traktowanie ubiegających się o zamówienia publiczne.

Wskazałem ponadto, że wypełnianie obowiązków równego traktowania odbywa się podczas kwalifikacji ubiegających się o zamówienia publiczne i związane jest z powinnością uzasadnionego różnicowania w trakcie procedury udzielenia zamówienia. W obszarze, w którym prawodawca wyznacza instytucjom zamawiającym określony zakres swobody w konkretyzowaniu kryteriów różnicowania, obowiązuje zakaz arbitralności. Na instytucjach zamawiających spoczywa zatem obowiązek konkretyzowania kryteriów równych dla wszystkich ubiegających się o określone zamówienie, ale także kryteriów usprawiedliwionych obiektywnymi potrzebami zamawiającego.

Zaproponowałem, by kwalifikacje podmiotów w procesie udzielania zamówienia pojmować na gruncie dogmatyki jako stosowanie kryteriów różnicowania odnoszących się do zdolności ubiegających się o zamówienia do wykonania określonego zamówienia. W ramach tak rozumianej zdolności wyróżniać należy przedmiotowe i podmiotowe aspekty charakterystyki ubiegających się o zamówienie. Pierwsze związane są z ich gotowością do wykonania zamówienia w określony sposób tj. zgodnie z wymaganiami zamawiającego oraz w sposób korzystny (tzw. zdolność konkurencyjna). Drugie związane są z posiadaniem właściwości świadczących o braku przeciwwskazań do ubiegania się o zamówienie (zdadność do wykonania zamówienia) oraz posiadania potencjału umożliwiającego prawidłowe wykonanie zamówienia. Wskazałem przy tym na korelacje opisanych aspektów.

W monografii uzupełniając ustaliłem, że istnienie, wykonywanie, ale także niewykonywanie obowiązków równego traktowania kształtuje położenie faktyczne i prawne ubiegających się o zamówienia publiczne. Stwierdziłem, że spoczywanie na

prawodawcy oraz instytucjach zamawiających obowiązków równego traktowania wyznacza co najmniej korzystną sytuację faktyczną dla ogółu podmiotów ubiegających się o zamówienia. Ponadto, istnienie prawodawczych obowiązków pozwala mówić o istnieniu publicznego podmiotowego prawa do równego traktowania. A w przypadku ustanowienia norm zobowiązujących zamawiających do uznania możliwości występowania w postępowaniach o udzielenie zamówienia przez jakieś podmioty, kształtowane jest ich położenie prawne, które można opisać jako prawnie uznaną zdolność do ubiegania się o określone zamówienia publiczne. Opisałem także możliwość aktualizowania się określonych uprawnień konkretnych podmiotów, w sytuacji niewykonywania lub nieprawidłowego wykonywania przez prawodawcę lub instytucje zamawiające obowiązków równego traktowania.

Wskazałem również, że istnienie obowiązków instytucji zamawiających wyznacza sytuację prawną ubiegających się o zamówienia publiczne, którą można określić jako prawo do równego traktowania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego. Przy czym, prawo to należy pojmować jako wiązkę szczegółowych uprawnień, które mogą aktualizować się w trakcie postępowania. Ich wspólną treścią jest możliwość wymagania od instytucji zamawiających realizacji konkretnych obowiązków wynikających z norm prawnych w sposób urzeczywistniający równe traktowanie. Jako szczególną postać prawa do równego traktowania w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w wskazałem wolność od dyskryminacji.

W ramach przeprowadzonych analiz stwierdziłem również, że wykonywanie obowiązków równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne pozostaje w związku z prawami podstawowymi. Nie ma jednak podstaw do przyjęcia, że istnieje szczególne i przynależne wyłącznie ubiegającym się o zamówienia prawo podstawowe do równego traktowania. Wykonywanie obowiązków równego traktowania wobec ubiegających się o zamówienie publiczne należy jednak uznawać za przejaw przestrzegania (poszanowania) ogólnego podstawowego prawa do równego traktowania.

4.2. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Szczegółowy wykaz osiągnięć naukowo-badawczych umieściłem w załączniku nr 4 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego. Obejmuje on, oprócz monografii stanowiącej podstawę przewodu habilitacyjnego, 57 publikacji naukowych, w tym 1 monografię, 27 rozdziałów w monografiach, 28 artykułów, 1 redakcję monografii naukowych. W ramach powyższego zestawienia znajduje się 12 publikacji

obcojęzycznych. Jestem również autorem 4 haseł w leksykonie naukowym oraz 66 komentarzy do ustawy.

Wygłosiłem 33 referaty na konferencjach naukowych, w tym 10 na konferencjach międzynarodowych.

Odbyłem 2 staże naukowe w instytucjach krajowych oraz 2 staże w instytucjach zagranicznych

Podjęmowane przeze mnie zadania badawcze odnoszą się do opisanych niżej obszarów:

4.2.1. Konstrukcje normatywne prawa zamówień publicznych

Istotną domeną mojej działalności naukowej jest prawo zamówień publicznych. W tym zakresie podejmowałem się ocen zmian w regulacjach prawnych oraz ich wpływu na położenie określonych grup podmiotów (*Summum ius summa iniuria. Uwagi o nowelizacji ustawy Prawo zamówień publicznych*, [w:] *Modernizacja zamówień publicznych. Geneza nowelizacji ustawy Prawo zamówień publicznych z 22 czerwca 2016 roku*, M. Kania, P. Nowicki, A. Piwowarczyk (red.), Warszawa 2017; *Sytuacja prawna przedsiębiorcy na tle zmian w prawie zamówień publicznych*, [w:] *Sytuacja przedsiębiorcy na tle zmian w prawie publicznym i prywatnym w perspektywie europejskiej*, J. Mojak, A. Żywicka (red.), Lublin 2016).

W odniesieniu do prawa zamówień publicznych angażuję się przede wszystkim w analizę poszczególnych konstrukcji normatywnych. W tym zakresie zaproponowałem doktrynalne ujęcie takich rozwiązań normatywnych prawa zamówień publicznych, jak „warunki zamówienia”, „ustalenie terminu wykonania zamówienia”, oraz „wymagania podmiotowe przy wspólnym ubieganiu się o zamówienie publiczne”. Scharakteryzowałem również warunki jurystycznego ujęcia zjawiska automatyzacji w procedurach udzielania zamówień publicznych. Celem moich rozważań w tym zakresie jest synteza dorobku piśmiennictwa i orzecznictwa, ale także formułowanie twierdzeń umożliwiających porządkowanie oraz relacje pomiędzy poszczególnymi pojęciami i figurami doktryny prawa zamówień publicznych. Rezultaty moich badań w tym zakresie przedstawiłem w następujących publikacjach: *Koncepcja normatywna warunków zamówienia publicznego*, *Studia Prawnoustrojowe*, nr 53/2021; *Ustalenie terminu wykonania zamówienia jako szczególna konstrukcja normatywna prawa zamówień publicznych*, *Kwartalnik Prawo Zamówień Publicznych*, nr 3/2023; *Wymagania podmiotowe przy wspólnym ubieganiu się o zamówienie publiczne*, *Kwartalnik Prawo Zamówień Publicznych*, nr 1/2022; *Automatyzacja uczestnictwa wykonawców w procedurach udzielania zamówień publicznych - uwagi wprowadzające*, *Kwartalnik Prawo Zamówień Publicznych*, nr 3/2019.

W swoich badaniach odniosłem się również do zagadnienia umów koncesji na roboty budowlane lub usługi jako alternatywnych form współpracy kontraktowej w systemie zamówień publicznych. Przeprowadziłem krytyczną analizę wdrożenia do polskiego prawa postanowień tzw. dyrektywy koncesyjnej, a także zaproponowałem doktrynalną definicję koncesji na roboty budowlane (*Koncesje na roboty budowlane lub usługi - uwagi o transpozycji dyrektywy koncesyjnej do polskiego porządku prawnego*, [w:] *Prawno-finansowe uwarunkowania samorządu terytorialnego w Polsce: bariery, wyzwania i perspektywy*, P. Możyłowski, T. Śmietanka, S. Wrzosek (red.), Radom 2017; Hasł; *Koncesja na roboty budowlane*, [w:] *Leksykon zamówień publicznych*, W. Dzierżanowski, M. Sieradzka, P. Szustakiewicz (red.), Warszawa 2021).

Ważnym aspektem moich dociekań badawczych w dziedzinie zamówień publicznych są również zagadnienia graniczne, dotyczące wzajemnego oddziaływania regulacji cywilnoprawnych oraz administracyjnoprawnych. W tym obszarze podejmowałem problematykę obecności klauzuli dobrych obyczajów w zamówieniach publicznych, zastosowania instytucji prawa rzeczowego i prawa zobowiązań przy udzielaniu zamówień, a także obowiązków instytucji zamawiających w dziedzinie ochrony środowiska. Wskazuję przy tym, że prawo zamówień publicznych jest dziedziną prawa wymykającą się tradycyjnym sporom o przynależność gałęziową, a w związku z tym wymagającą angażowania aparatury pojęciowej właściwej zarówno prawu prywatnemu, jaki prawu publicznemu. Ustalenia wynikające z powyższych badań przedstawiłem w następujących publikacjach: *Klauzula dobrych obyczajów w zamówieniach publicznych*, [w:] *Procedura zamówień publicznych*, T. 2, M. Filipek (red.), Lublin 2020; *Węzłowe problemy nabywania w zamówieniach publicznych innych niż własność uprawnień do korzystania z rzeczy ruchomych*, [w:] *Dziś i jutro zamówień publicznych: XII Konferencja Naukowa, 7-8 października 2019 r., Olsztyn*, M. Lemonnier, H. Nowak (red.), Warszawa 2019; *Obowiązki i uprawnienia podmiotów administracji w zamówieniach publicznych w zakresie ochrony środowiska w świetle dyrektywy 2014/24/WE*, [w:] *Problemy pogranicza prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska*, M. Stahl, P. Korzeniowski, A. Kaźmierska-Patrzyzna (red.), Warszawa 2017.

4.2.2. Koncepcja normatywna zamówień pozaustawowych

Przedmiotem moich zainteresowań naukowych są również zamówienia publiczne niepodlegające procedurom ustawowym.

Dziedzina zamówień pozaustawowych nie była dotychczas przedmiotem szczegółowych dociekań naukowych. Zainteresowanie badaczy koncentruje się przede wszystkim na problemach związanych z zamówieniami objętymi zakresem zastosowania

dyrektyw unijnych oraz podlegającymi ustawie Prawo zamówień publicznych. Podejmowane w literaturze kwestie dotyczące zamówień niepodlegających ustawie mają charakter selektywny. Znamienna jest również wielość i różnorodność nazewnictwa. Formułowane w literaturze propozycje terminologiczne (jak np. „zamówienia bagatelne”, „zamówienia drobne” czy „zamówienia podprogowe”) nawiązują do fragmentarycznych aspektów tego rodzaju zamówień

W związku z tym, w ramach monografii naukowej *Pozaustawowe zamówienia publiczne*, zaproponowałem stosowanie pojęcia „zamówienia pozaustawowe”, wyróżnionego ze względu na kryterium formalne tj. wyłączenie zasady powszechności zastosowania ustawy Prawo zamówień publicznych. Scharakteryzowałem koncepcje dogmatyczną tego rodzaju zamówień. Przeprowadziłem kompleksową analizę motywów ustawodawczych, dla których dokonywane są wyłączenia zastosowania Prawa zamówień publicznych. Wskazałem przy tym na wyjątkowość racji, z powodu których może następować wyodrębnianie poszczególnych rodzajów zamówień pozaustawowych.

W ramach swoich badań wskazałem również, w czym wyraża się specyfika położenia prawnego instytucji zamawiających udzielających zamówień pozaustawowych. Odniosłem się do konieczności przestrzegania obowiązków kierunkowych wyrażonych w ogólnych zasadach udzielania zamówień publicznych. Opisałem także obowiązki i uprawnienia zamawiających wynikające regulacji cywilnoprawnej oraz finansowo-publicznej. Scharakteryzowałem przy tym różnice związane z udzielaniem zamówień ustawowych i pozaustawowych w obszarze odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Przedmiotem moich analiz była również kwestia kontroli udzielania zamówień pozaustawowych.

Konkluzją moich badań jest stwierdzenie, że zamówienia pozaustawowe są wykazującym swoiste cechy normatywne trwałym elementem systemu zamówień publicznych w Polsce. Scharakteryzowana koncepcja zamówień pozaustawowych pozwoliła też na krytyczną ocenę występującej aktualnie w legislacji praktyki wyłączeń stosowania Prawa zamówień publicznych podyktowanych wyłącznie doraźnymi potrzebami.

4.2.3. Ochrona praw człowieka i praw socjalnych w systemie zamówień publicznych

W ramach działalności naukowej podejmuję również zagadnienia dotyczące ochrony praw człowieka i praw socjalnych w zamówieniach publicznych. Problematyka ta należy do stosunkowo nowych w piśmiennictwie dotyczącym zamówień publicznych. Obecna jest głównie w literaturze obcojęzycznej.

W swoich analizach koncentruję się na aktualnych wyzwaniach legislacyjnych w Polsce i w Europie. Uzasadniam potrzebę zwiększania wpływu regulacji zamówień publicznych na realizację celów pozaekonomicznych (*Human rights in contemporary sustainable public procurement*, 2022, [w:] *Human rights as a guarantee of smart, sustainable and inclusive growth*, Iwona Florek, Ildikó Laki (red.), Budapest 2022). Wykazuję, że pomimo rozwoju problematyki tzw. zrównoważonych zamówień publicznych, brak jest koniecznych uregulowań zakresie przeciwdziałania naruszeniom praw człowieka i praw socjalnych w tym obszarze. Stosowanie tzw. klauzul socjalnych pozostaje głównie w gestii instytucji zamawiających, co przesądza o ich marginalnej obecności w praktyce (*Social clauses in public procurement as a premise to optimise financing of the tasks of government units*, Central European Review of Economics & Finance, no. 3, vol. 19/2017).

Szczególną uwagę poświęcam zagadnieniu handlu ludźmi oraz wykorzystaniu pracy przymusowej w ramach łańcuchów dostaw. Ustaliłem, że europejskie i polskie prawo zamówień publicznych – pomimo podejmowanych w ostatnim czasie inicjatyw – nadal traktuje tę problematykę w sposób selektywny i wtórny. Sformułowałem na tym tle postulat rozwiązań normatywnych, których celem jest zwiększenie ochrony praw człowieka w zamówieniach publicznych. Przedstawiłem propozycje modyfikacji obligatoryjnej przesłanki wykluczenia wykonawców z postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w oparciu o zgłoszoną w doktrynie prawa karnego propozycję penalizacji przymuszania i korzystania z pracy przymusowej. Zaproponowałem również modyfikacje przepisów dotyczących opisu przedmiotu zamówienia oraz obligatoryjnych postanowień umownych, a także zmianę ustawowej przesłanki odstąpienia od umowy poprzez uwzględnienie okoliczności skazania za czyn przymuszania i korzystania z pracy przymusowej (*Prawa człowieka w europejskim i polskim systemie zamówień publicznych - aktualne wyzwania legislacyjne (na przykładzie zakazu wykorzystywania pracy przymusowej)* [w:] *System ochrony praw człowieka drugiej generacji wobec nowych wyzwań cywilizacyjnych* T. 2, Jerzy Jaskiernia, Kamil Spryszak (red.), Toruń 2023).

W kontekście ochrony praw człowieka i praw socjalnych prawo zamówień publicznych stanowi dla mnie przedmiot zainteresowania jako instrument oddziaływania na określone zjawiska społeczne. Na tej niwie nawiązuję do obecnej w piśmiennictwie problematyki *instrumentalizacji* prawa zamówień publicznych. Obecność aspektów pozaekonomicznych w prawie zamówień publicznych traktowana jest niekiedy w literaturze jako przejaw nieuzasadnionego „użycia” prawa zamówień publicznych czy samych zamówień publicznych. W swoich badaniach wskazuję jednak, że swobodę prawodawcy w kształtowaniu funkcji prawa zamówień publicznych należy rozumieć stosunkowo szeroko. Kluczowy w tym zakresie jest sposób pojmowania efektywności w zamówieniach publicznych, która wykracza poza pojęcie efektywności ekonomicznej.

4.2.4. Status prawny podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych w prawie finansów publicznych. Organizacje pozarządowe.

W swoich badaniach uwagę poświęcam również pozycji prawnej podmiotów niezaliczanych do sektora finansów publicznych w świetle regulacji finansów publicznych. Odnoszę się przy tym do uwarunkowań prawnych dotyczących realizacji zadań publicznych przez takie podmioty oraz kwestii gospodarowania przez nie środkami publicznymi. Przedmiotem moich analiz jest przede wszystkim kwestia zastosowania administracyjnoprawnej metody regulacji w tym zakresie.

W ramach swoich analiz identyfikuję obszary aktywności prawodawcy kształtującego sytuację administracyjnoprawną podmiotów niepublicznych. Odnoszę się do konsensualnych form współpracy podmiotów niepublicznych z administracją publiczną oraz obowiązków i odpowiedzialności administracyjnej. Wykazuję, że inicjatywy legislacyjne podejmowane w tym zakresie wynikają z praktycznej potrzeby zapewnienia prawidłowości realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych. Skutkują jednakże istotną zmianą położenia publicznoprawnego podmiotów prywatnych (*Administracyjnoprawne aspekty realizacji przez podmioty spoza sektora finansów publicznych zadań publicznych finansowanych ze środków publicznych* [w:] *Prawo administracyjne dziś i jutro*, J. Jagielski, M. Wierzbowski (red.), Warszawa 2018).

Z związku z tym, nawiązując do obecnej w nauce koncepcji prywatyzacji realizacji zadań publicznych, zaproponowałem opis analizowanych zjawisk prawnych za pomocą pojęcia „publicyzacja”. Termin ten nie jest powszechnie stosowany w prawoznawstwie. W mojej ocenie stanowi ono jednak użyteczne narzędzie charakterystyki aktualnej aktywności prawodawcy w regulowaniu sytuacji prawnej podmiotów niepublicznych realizujących zadania o charakterze publicznym (*Prywatyzacja realizacji zadań publicznych a publicyzacja realizacji zadań prywatnych - aspekty prawne współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi*, [w:] *Współpraca jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Aspekty społeczne, normatywne, ekonomiczne i organizacyjne*, A. Bulicz, B. Springer (red.), Zielona Góra 2018).

Przedmiotem moich dociekań naukowych jest w szczególności zagadnienie położenia prawnego organizacji pozarządowych oraz ich przedstawicieli. Analizowałem dotychczas kwestie legitymacji tego rodzaju podmiotów do wykonywania zadań publicznych (*O prawnej legitymacji podmiotów niepublicznych do wykonywania zadań publicznych (na przykładzie organizacji pozarządowych)*, [w:] *Organizacje pozarządowe na rzecz społeczeństwa obywatelskiego*, P. Majer, M. Seroka (red.), Olsztyn 2018). Moje szczegółowe badania związane są również z aspektami odpowiedzialności za naruszenie

dyscypliny finansów publicznych osób reprezentujących organizacje pozarządowe. Zagadnienie to należy do problematycznych w doktrynie i orzecznictwie. Wskazałem w związku z tym na potrzebę istotnych zmian legislacyjnych w tym obszarze. Wyniki swoich ustaleń przedstawiłem w następujących publikacjach: *Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w organizacjach pozarządowych - wybrane aspekty prawne*, [w:] *Organizacje pozarządowe a samorząd - 25 lat doświadczeń*, U. Szymańska, P. Majer, M. Falej (red.), Olsztyn 2016; *Odpowiedzialność za wydatkowanie dotacji przez organizacje pozarządowe niezgodnie z przeznaczeniem - studium przypadku*, Trzeci Sektor, nr 12/2007-2008; *Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w organizacjach pozarządowych*, Trzeci Sektor, nr 4/2006.

4.2.5. Prawne aspekty odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych

Płaszczyzną mojej aktywności naukowej są również aspekty prawne odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Swoje badania koncentruję na węzłowych problemach sygnalizowanych w judykaturze oraz podnoszonych w piśmiennictwie. Moim podstawowym zmierzaniem w tym zakresie jest formułowanie propozycji rozwiązań normatywnych zidentyfikowanych problemów.

W związku z tym zajmowałem się podmiotowymi przesłankami odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Sformułowałem i uzasadniłem twierdzenie *de lege ferenda*, zgodnie z którym należy wyłączyć z podmiotowego zakresu odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych osoby reprezentujące jednostki niezaliczanego sektora finansów publicznych (*Subjective conditions of liability for a breach of public finance discipline in the activity of local government healthcare entities in Poland. Legal status assessment and de lege ferenda postulates*, [w:] *The challenges of local government financing in the light of European Union regional policy*, P. Mrkývka, J. Gliniecka, E. Tomášková, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Radvan (red.), Brno 2018; *O potrzebie dalszej racjonalizacji zakresu podmiotowego odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w zamówieniach publicznych*, Kwartalnik Prawo Zamówień Publicznych, nr 3/2021).).

Analizowałem również delikty związane z organizacją konkursu w zamówieniach publicznych i wskazałem na potrzebę depenalizacji tego rodzaju działań (*Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych przy organizacji konkursu*, [w:] *Państwo a gospodarka. Nowe prawo przedsiębiorców* Tom 8, H. Nowicki, P. Nowicki, K. Kucharski (red.), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2021).

Dokonałem także porządkujących ustaleń dotyczących wybranych instytucji dyscypliny finansów publicznych. Odniosłem się przy tym do problematyki kontratypów,

odpowiedzialności z tytułu wydania polecenia oraz deliktu dyscypliny dotyczącego nieprawidłowego określenia kryteriów oceny ofert w zamówieniach publicznych. Wyniki badań przedstawiłem w następujących publikacjach: *Statutory Justifications of Torts in the Public Finance Discipline Introduced by the Provisions of Anti-Crisis Shield - Analysis and De Lega Ferenda Postulates*, *Financial Law Review*, iss. 25(1)/2022; *Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych z tytułu wydania polecenia wykonania czynu naruszającego dyscyplinę finansów publicznych*, [w:] *Księga Zjazdu Katedr i Zakładów Prawa Finansowego i Prawa Podatkowego "Misja prawa finansowego - wyzwania współczesności"*, Elżbieta Feret, Paweł Majka (red.), Rzeszów 2023; *Delikt określenia kryteriów oceny ofert w sposób niezgodny z przepisami o zamówieniach publicznych*, [w:] *Dyscyplina finansów publicznych : aktualne problemy w systemie odpowiedzialności*, J. M. Salachna, K. Stelmaszczyk, A. Babczuk (red.), Warszawa 2020.

4.2.6. Charakter prawny zasad prawa finansów publicznych oraz prawa zamówień publicznych

W ramach mojej aktywności naukowej podejmuję również problematykę zasad prawa, przy czym swoją uwagę koncentruję na zasadach prawa finansów publicznych oraz zasadach prawa zamówień publicznych.

W rozdziale monografii *Teoretyczne i praktyczne aspekty prawa finansowego: problemy, koncepcje, wyzwania i rozwiązania* (A. Gorgol (red.), Warszawa 2020), zaproponowałem syntetyczną charakterystykę prawną zasad gospodarowania środkami publicznymi. Wskazałem na ich normatywne ujęcie oraz dokonałem podsumowania poglądów doktryny w tym zakresie. Przedstawiłem koncepcje zasad gospodarowania środkami publicznymi pojmowanych jako zasady konkretyzujące ogólne zasady finansów publicznych oraz posiadające szczególny zakres zastosowania i normowania.

Ogólne rozważania dotyczące zasad gospodarowania środkami publicznymi rozwinąłem w odniesieniu do zasady powszechnego (równego) dostępu do realizacji zadań finansów publicznych. Zasada ta nie była dotychczas przedmiotem monograficznej analizy w literaturze. Wskazałem, że zasadę powszechnego (równego) dostępu do realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych traktować należy aktualnie traktować jako trwałą figurę normatywną w systemie finansów publicznych, wyróżniającą się na tle pozostałych zasad gospodarowania środkami publicznymi m in. tym, że ma zastosowanie również do podmiotów spoza sektora finansów publicznych (*Zakres zastosowania zasady powszechnego dostępu do realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych*, *Dyskurs Prawniczy i Administracyjny*, nr 2/2021).

Analizowałem również zasadę proporcjonalności. Swoje zamierzenia badawcze odniosłem do zastosowania zasady proporcjonalności w obszarze niewładczej działalności administracji publicznej. Wskazałem przy tym na zależności pomiędzy tradycyjnym pojmowaniem wymagań proporcjonalności w działaniach wynikających z władztwa publicznego z proporcjonalnością przy zawieraniu umów przez podmioty publiczne (*Proporcjonalność jako zasada postępowania udzielających zamówień publicznych w prawie europejskim i polskim*, [w:] *Funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego w wymiarze finansowo-prawnym*, I. Kowalska, P. Możyłowski, T. Śmietanka (red.), Radom 2019; *Zasada proporcjonalności przy zawieraniu umów przez administrację publiczną*, [w:] *Prawo cywilne i handlowe w działaniach administracji: stanowienie, wykładnia i stosowanie*, G. Kozieł (red.), Lublin 2018).

Zajmowałem się również zastosowaniem w finansach publicznych zasady subsydiarności. Wykazałem na doktrynalne znaczenie tej zasady obszarze gospodarowania środkami publicznymi oraz jej szczególne przejawy na gruncie regulacji finansów publicznych. Odniosłem się także do relacji pomiędzy zasadą subsydiarności a zasadą powszechnego dostępu do realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych (*The principle of subsidiarity in the doctrine of the public finance law - the casual approach*, [w:] *Political and Legal Doctrines in Theoretical and Practical Terms Regarding Contemporary Challenges*, B. Halczak, B. Szura, B. Nitschke-Szram, E. Kowalczyk, S. Maciejewski, M. Zieliński, A. Szczap (red.) Zielona Góra 2017).

4.2.7. Prawne aspekty zarządzania w jednostkach sektora finansów publicznych

Moje zainteresowania badawcze związane są również z prawnymi aspektami zarządzania w sektorze publicznym. W tym zakresie podejmowałem tematykę kontroli zarządczej jako normatywnego modelu zarządzania jednostkami sektora finansów publicznych, a także zagadnienia dotyczące jurydycznego znaczenia efektywności dokonywania samych wydatków publicznych. W kontekście zarządzania środkami publicznymi zaproponowałem doktrynalne rozumienia pojęcia „finansowania” zadań jednostek samorządu terytorialnego. Uzupełniając analizowałem również problematykę zastosowania wytycznych jako aktów prawa wewnętrznego w zarządzaniu w sektorze publicznych. Istotną część badań we wskazanym obszarze prowadziłem w formule interdyscyplinarnej, z uwzględnieniem metodyki nauk ekonomicznych, we współpracy z dr Iwoną Lubimow-Burzyńską (Instytut Nauk o Zarządzaniu i Jakości Uniwersytetu Zielonogórskiego). Wyniki moich ustaleń badawczych zawarłem w następujących pracach: *Wdrożenie efektywnego modelu zarządzania finansami publicznymi w regulacjach prawnych dotyczących kontroli zarządczej*. Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy.

Tytuł numer: *Kryzys finansów publicznych- przyczyny, implikacje, perspektywy spójności społeczno-ekonomicznej*, zeszyt 31/2013 (autorstwo razem z I. Lubimow-Burzyńską); *Problem of guidelines as a source of the internal law (on the example of the legislative practices in the area of management control in the educational units, part I)*, Management-Poland, Vol. 15, no 2/2011 (autorstwo razem z I. Lubimow-Burzyńską); *Problem of guidelines as a source of the internal law (on the example of the legislative practices in the area of management control in the educational units, part II)*, Management-Poland, Vol. 16, no 1/2012, (autorstwo razem z I. Lubimow-Burzyńską); *Efektywność wydatków publicznych w ujęciu ekonomicznym i prawnym [w:]* Právni Rozprawy 2014: mezinárodní vědecká konference oblasti práva a právních věd: právo, věda, praxe, Magnanimitas, Hradec Králové 2014; *Pojęcie finansowania zadań jednostek samorządu terytorialnego - aspekty prawne*, [w:] *Prawo i administracja dla regionu: zagadnienia prawnofinansowe*, nr 4, J. M. Salachna, K. Stelmaszczyk, P. Borszowski (red.), Wałbrzych 2016).

4.2.8. Problematyka finansów publicznych w świetle Konstytucji RP

Moja działalność naukowa obejmuje również zagadnienia dotyczące konstytucyjnych aspektów finansów publicznych w Polsce. Dotychczas zajmowałem się położeniem prawnym podmiotów ubiegających się o realizację zadań finansowanych ze środków publicznych w świetle konstytucyjnych zasad równości i wolności działalności gospodarczej. W tym zakresie koncentrowałem się na aspektach horyzontalnego i wertykalnego oraz bezpośredniego i pośredniego zastosowania normy konstytucyjnych w obszarze finansów publicznych (*Konstytucyjne podstawy obowiązku równego traktowania i zakazu dyskryminacji podmiotów ubiegających się o realizację zadań finansowanych ze środków publicznych*, [w:] *Finanse publiczne a konstytucja*, M. Bogucka-Felczak (red.), Warszawa 2020).

4.2.9. Badania historycznoprawne: regulacja działalności dobroczynnej w prawie rzymskim poklasycznym

Jedną z płaszczyzn mojej działalności naukowej prowadzonej również po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych była problematyka regulacji prawnej działalności dobroczynnej w prawie rzymskim. Stanowiła ona rozwinięcie przedstawionych w dysertacji doktorskiej badań nad instytucjami dobroczynnymi w konstytucjach rzymskich cesarzy chrześcijańskich.

Działalność dobroczynna stanowiła dla mnie kanwę, na której analizowałem wpływ idei oraz praktyki życia społecznego na prawo. Wykazałem, że w analizowanej przeze mnie

dziedzinie stanowienie prawa nie było przejawem żywionego przez prawodawcę własnego i spójnego wyobrażenia o określonym sposobie urzędowania życia społecznego, lecz miało charakter wtórny, wybiórczy i pragmatyczny. Ustaliłem, że rzymskie poklasyczne prawo o dobroczynności adoptowało w pełni wykształcone już wcześniej w praktyce, a w tym regulacjach kościelnych, modele działania i koncentrowało się przede wszystkim na normowaniu aspektów majątkowych działalności *piae causae*. Swoje szczegółowe twierdzenia w tej materii zawarłem głównie w następujących pracach: *The legal transfer in charitable activity* [w:] *Rechtstransfer in der Geschichte: Legal Transfer in History. Jahrbuch junge Rechtsgeschichte/Yearbook of Young Legal History*, K. Kastl, V. Duss N. Linder Ch. Börner F. Hirt (red.), München 2006; *The protection of orphans in the Late Roman Empire* [w:] *Europa und seine Regionen. 2000 Jahre europäische Rechtsgeschichte*, A. Bauer, K. H.L. Welker (red.), Köln 2007; *Zakaz alienacji dóbr kościelnych instytucji dobroczynnych w Cesarstwie Rzymskim*, Prawo Kanoniczne, tom 55, nr 2/2012; *Chrześcijańska dobroczynność w prawie rzymskim na przykładzie instytucji dobroczynnych*, 2007, Theologica Wratislaviensia, tom 2/2007; *The appearance of charitable institutions in the Christian practice and in the Roman law*, Prawo i Religia, tom 1/2007; *Prawo rzymskie w służbie chrześcijańskiej dobroczynności?: o wyjątkach od zakazu alienacji majątku kościelnych instytucji dobroczynnych*, Poznańskie Studia Teologiczne, tom 20/2006; *Instytucje dobroczynne. Szczególne konstrukcje dogmatyczne w poklasycznych rzymskich regulacjach prawnych*, Czasopismo Prawno-Historyczne, tom 57, zeszyt 2/2005).

5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Straże naukowe odbyte w krajowych ośrodkach akademickich:

Staż naukowy realizowany od 2 maja do 30 września 2019 r. pod kierunkiem dr hab. K. Kokocińskiej, prof. UAM w Katedrze Publicznego Prawa Gospodarczego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. W ramach stażu prowadzona była kwerenda źródłowa i bibliograficzną dotycząca tematyki równego traktowania w zamówieniach publicznych oraz konsultowany konspekt monografii *Obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne*.

Staż naukowy realizowany od 15 stycznia do 15 kwietnia 2022 r. pod kierunkiem dr hab. K. Horubskiego, prof. UW w Zakładzie Publicznego Prawa Gospodarczego Wydziału

Prawa, Administracji i Ekonomii Instytutu Nauk Administracyjnych Uniwersytetu Wrocławskiego. Podczas stażu prowadzona była kwerenda bibliograficzna oraz przedstawione zostały oraz poddane konsultacjom główne oraz cząstkowe tezy pracy *Obowiązki równego traktowania ubiegających się o zamówienia publiczne*.

Stáže naukowe odbyte w zagranicznych ośrodkach akademickich:

Staż naukowy realizowany w ramach program akademickiej wymiany bilateralnej NAWA od 12 do 16 lipca 2021 r. pod kierunkiem prof. T. Tátrai w Uniwersytecie Korwina w Budapeszcie (Węgry). Podczas stażu była opracowywana oraz konsultowana z prof. T. Tátrai problematyka europejskich zamówień zrównoważonych.

Staż naukowy realizowany w ramach program akademickiej wymiany bilateralnej NAWA od dnia 2 do 25 października 2023 r. w Uniwersytecie im. 1 grudnia 1918 roku w Alba Julia (Rumunia). W ramach stażu prowadzono badania nad problematyką ochrony praw człowieka w zamówieniach publicznych. Wyniki badań przedstawiono na 22. Dorocznej Konferencji Międzynarodowego Centrum Badań Finansów Publicznych i Prawa Podatkowego pt. "Relacje między prawem a ekonomią: zrównoważony rozwój", która odbywał się dniach 11-12 września 2023 r. w Brnie. Rezultatem stażu jest artykuł pt. *Legal aspects of preventing human trafficking in global supply chains in public procurement in the European Union*.

Aktywność realizowana w ramach programu Erasmus+

Pobyty dydaktyczne:

- 1) Pobyt na Uniwersytecie Palackiego w Ołomuńcu (Czechy) dniach 2-6 maja 2019 r.
- 2) Uniwersytet Masaryka w Brnie (Czechy) 28 listopada -2 grudnia 2019 r.

W ramach ww. pobytów prowadziłem zajęcia nt. *Public procurement law* oraz nawiązywałem z pracownikami naukowymi goszczących ośrodków akademickich współpracę w zakresie udziału w konferencjach naukowych oraz publikacji w czasopiśmie Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Zielonogórskiego *Dyskurs Prawniczy i Administracyjny*.

Pobyty szkoleniowe:

- 1) Uniwersytet im. 1 grudnia 1918 roku w Alba Julia (Rumunia) 20-24 września 2021 r.
- 2) Uniwersytet Insubrii w Como (Włochy) 23-27 marca 2022 r.
- 3) Uniwersytet Goce Delczewa w Sztipie (Macedonia Północna) 15 -19 maja 2023 r.

W ramach ww. pobytów uczestniczyłem w seminariach naukowych oraz zajęciach prowadzonych przez pracowni goszczących ośrodków akademickich; odbywałem konsultacje z pracownikami specjalizującymi się w dziedzinie prawa administracyjnego, prawa finansów publicznych oraz zamówień publicznych, a także przeprowadzałem kwerendę źródłową i bibliograficzną w bibliotekach uniwersyteckich. Uczestniczyłem również w *Erasmus+ Days*.

Uczestnictwo w międzynarodowych i krajowych projektach naukowych:

- 1) Uczestnik międzynarodowego projektu naukowego pt. *Wolność działalności gospodarczej w polskiej i niemieckiej kulturze prawnej – perspektywa komparatystyczna*, finansowanego przez Polsko-Niemiecką Fundację na rzecz Nauki (nr projektu 2020-03), realizowanego w okresie od 1 listopada 2020 r. do 31 grudnia 2021 r. przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego oraz Uniwersytet w Giessen.
- 2) Uczestnik krajowego projektu naukowego pt. *Gospodarka w synergii prawa gospodarczego, finansowego i prawnej ochrony środowiska* (nr umowy DNK/SP/465771/2020 dofinansowanego ze środków pochodzących z programu „Doskonała nauka” Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, realizowanego w okresie od 1 września 2020 do 31 maja 2022 r. przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.

1. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Publikacje książkowe o charakterze dydaktycznym lub popularyzującym naukę:

1. *Przegląd czynów naruszenia dyscypliny finansów publicznych*, Warszawa 2005, ISBN 83-923144-1-7, Zeszyt nr 12, ss. 70.
2. *Wewnętrzna kontrola finansowa w jednostce samorządu terytorialnego- regulamin kontroli finansowej*, Warszawa 2006, ISBN 83-923144-4-1, Zeszyt nr 15, ss. 142.
3. *Odpowiedzialność kierownika i głównego księgowego jednostki sektora finansów publicznych*, wydanie I, Gdańsk 2007, ISBN 978-83-7426-428-0, s. 163; wydanie II, Gdańsk 2010, ISBN 978-83-7426-659-8, s. 215; wyd. III, Gdańsk 2012, ISBN 978-83-7804-039-2, ss. 223.

4. *Zamówienia publiczne do 14 tys. euro. Organizacja, kontrola, odpowiedzialność*, Poznań 2009, ISBN 978-83-929016-0-0, ss. 272.
5. *Partnerstwo publiczno-prywatne. Komentarz do ustawy z przykładami klauzul umownych*, Gdańsk 2010, ISBN 978-83-7426-642-0, ss. 169.
6. *Kontrola zarządcza w jednostce sektora finansów publicznych. Wzory instrukcji i procedur*, Wrocław 2010, ISBN 978-83-61188-46-9, ss. 256.
7. *Procedury kontroli zarządczej w jednostce sektora finansów publicznych. Wzory przykłady*, Wrocław 2011, ISBN 978-83-61188-97-1, ss. 544.
8. *Naruszenia dyscypliny finansów publicznych w gminach, powiatach, województwach i ich jednostkach organizacyjnych. Przegląd orzecznictwa komisji orzekających z komentarzem*, Wrocław 2011, ISBN 978-83-62452-13-2, ss. 427.

Recenzent: dr Marek Kapuściński, Uniwersytet Wrocławski.

9. *Zamówienia publiczne do 30 tys. euro w praktyce. Część 1*, Wrocław 2014, ISBN: 978-83-62723-97-3, ss. 256.
10. *Zamówienia publiczne do 30 tys. euro w praktyce. Część 2 – wzory regulaminów, procedur i dokumentów*, Wrocław 2014, ISBN: 978-83-62723-98-0, ss. 223.
11. *Zamówienia wyłączone ze stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych. Część 1*, Wrocław 2017, ISBN 978-83-65611-06-2, s. 313.
12. *Zamówienia wyłączone ze stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych. Część 2 – Wzory regulaminów, procedur i dokumentów*, Wrocław 2017, ISBN 978-83-65611-19-2, ss. 627.
13. *Zamówienia publiczne o wartości poniżej 130 tys. zł. Część 1*, Wrocław 2021, ISBN 978-83-66248-61-8, ss. 221.
14. *Zamówienia publiczne o wartości poniżej 130 tys. zł. Część 2 – Wzory regulaminów, procedur i dokumentów*, Wrocław 2021, ISBN 978-83-66248-62-5, ss. 249.

Artykuły o charakterze dydaktycznym lub popularyzującym naukę:

- a) 23 artykuły w czasopiśmie „Finanse Publiczne”, ISSN: 1896-5717:
Regulamin wewnętrznej kontroli finansowej, „Finanse Publiczne” 2007, nr 3, s. 34–40;
Procedury gromadzenia dochodów, „Finanse Publiczne” 2007, nr 5, s. 10–15;
Procedury dokonywania wydatków, „Finanse Publiczne” 2007, nr 7, s. 14–18;
Szacowanie wartości przedsięwzięcia w PPP, „Finanse Publiczne” 2007, nr 8, s. 55–58;
PPP a dyscyplina finansów publicznych, „Finanse Publiczne” 2007, nr 9, s. 31–36;
Hybrydowe partnerstwo publiczno-prywatne, „Finanse Publiczne” 2007, nr 10, s. 54–57;
Odpowiedzialność za błędy w sprawozdaniach, „Finanse Publiczne” 2008, nr 1, s. 46–50;
Umarzanie należności jsfp, „Finanse Publiczne” 2008, nr 3, s. 18–22;
Kto zawiadamia o naruszeniu dyscypliny fp, „Finanse

Publiczne” 2008, nr 5, s. 22–25; *Regulamin wewnętrznej kontroli finansowej*, „Finanse Publiczne” 2008, nr 9, s. 38–44; *Odpowiedzialność za inwentaryzację*, „Finanse Publiczne” 2009, nr 1, s. 41–45; *Procedury kontroli finansowej*, „Finanse Publiczne” 2009, nr 4, s. 25–26; *Zaciąganie zobowiązań do 14 tysięcy euro*, „Finanse Publiczne” 2009, nr 7, s. 55–59; *Kontrola zarządcza*, „Finanse Publiczne” 2010, nr 1, s. 26–30; *Niewłaściwe gospodarowanie środkami zagranicznymi*, „Finanse Publiczne” 2010, nr 1, s. 58–63; *Sporządzanie sprawozdań*, „Finanse Publiczne” 2010, nr 3, s. 20–24; *Kontrola zarządcza*, „Finanse Publiczne” 2010, nr 4, s. 5; *Odpowiedzialność kierownika w zakresie kontroli zarządczej*, „Finanse Publiczne” 2010, nr 5, s. 24–28; *Procedury w kontroli zarządczej*, „Finanse Publiczne” 2010, nr 6, s. 30–33; *Nieprawidłowości w gromadzeniu należności cywilnoprawnych*, „Finanse Publiczne” 2010, nr 11, s. 59–63; *Samoocena kontroli zarządczej*, „Finanse Publiczne” 2011, nr 6, s. 35–38; *Technika tworzenia aktów prawa miejscowego*, „Finanse Publiczne” 2013, nr 11, s. 53–56; *Dyscyplina finansów publicznych w służbie zdrowia*, „Finanse Publiczne” 2017, nr 6, s. 33–36.

- b) 5 artykułów w czasopiśmie „Przetargi Publiczne”, ISSN 1895-0825:

Powierzenie obowiązków, „Przetargi Publiczne” 2017, nr 06; s. 58-60; *Nowe regulacje dotyczące kontroli*, „Przetargi Publiczne” 2021, nr 01, s. 41-44; *Wyłączenie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*, „Przetargi Publiczne” 2021, nr 07-8, s. 72-75; *Powierzenie czynności w postępowaniu*, „Przetargi Publiczne” 2022, nr 03, s. 16-19; *Ustalanie terminu wykonania zamówienia*, „Przetargi Publiczne” 2023, nr 07-08, s.26-29.

- c) 1 artykuł w czasopiśmie „Zamówienia publiczne. Doradca”, ISSN: 1428-3530:

Rozeznanie rynku jako element analizy potrzeb i wymagań zamawiającego, Zamówienia publiczne. Doradca, czerwiec 2019, s. 45-49.

Wystąpienia plenarne na ogólnopolskich konferencjach branżowych:

1. I Forum Finansów Publicznych, Jachranka 17–19 maja 2010 r., tytuł wystąpienia: *Kontrola zarządcza w jednostkach sektora finansów publicznych*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
2. II Forum Finansów Publicznych, Jachranka 18–20 maja 2011 r., tytuł wystąpienia: *Kontrola zarządcza w jednostkach sektora finansów publicznych*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
tytuł wystąpienia: *Dyscyplina finansów publicznych po zmianach – zaostreżenie zasad odpowiedzialności kierownika jednostki i głównego księgowego po zmianie przepisów*, III Forum Finansów Publicznych, Kołobrzeg 14–16 maja 2012 r., organizator: Presscom Sp. z o.o.

3. IV Forum Finansów Publicznych, Jachranka 21–23 listopada 2012 r., tytuł wystąpienia: *Dyscyplina finansów publicznych po zmianach – zaostrzenie zasad odpowiedzialności kierownika jednostki i głównego księgowego po zmianie przepisów*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
4. V Forum Finansów Publicznych, Jachranka 25–27 listopada 2013 r., tytuł wystąpienia: *Obowiązki księgowego i kierownika w zakresie zamówień publicznych a dyscyplina finansów publicznych – najnowsze orzeczenia GKO po zmianach*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
5. Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *10 przykładów kryteriów oceny ofert z aktualnych SIWZ w ocenie prawników i praktyków* Warszawa 16-17 kwietnia 2015 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
6. Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Nowa ustawa Prawo zamówień publicznych 2016 – rewolucja czy farsa?* Warszawa 19-20 listopada 2015 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
7. I Forum Odpowiedzialności Kierowników Jednostek Sektora Finansów Publicznych, Wrocław 7–9 grudnia 2015 r., tytuł wystąpienia: *Skuteczne powierzenie przez kierownika zamawiającego odpowiedzialności za wykonywanie obowiązków pracownikom jednostki*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
8. XVI Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Praktyka czyni mistrza, czyli jak zamawiać bezpiecznie i nie łamiąc przepisów po nowelizacji Prawa zamówień publicznych* Warszawa 17-18 listopada 2016 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
9. II Forum Odpowiedzialności Kierowników Jednostek Sektora Finansów Publicznych, Wrocław 7–9 grudnia 2016 r., tytuł wystąpienia: *Delegowanie uprawnień jako element kontroli zarządczej*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
10. XVIII Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Elektronizacja Zamówień Publicznych- nowe wyzwania, szanse i zagrożenia* Warszawa 6-7 kwietnia 2017 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
11. XVIII Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Czy zamawiający może zawrzeć ugodę z wykonawcą, kiedy można zrezygnować z kar umownych, w jakich okolicznościach można odstąpić od naliczania kar umownych, czy można zawrzeć ugodę bez sądu?* Warszawa 23-24 listopada 2017 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
12. XX Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Pierwsze doświadczenia dotyczące elektronizacji zamówień publicznych - co nurtuje zamawiających i wykonawców*, Warszawa 15-16 listopada 2018 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
13. IV Forum Odpowiedzialności Kierowników Jednostek Sektora Finansów Publicznych, Wrocław 3–5 grudnia 2018 r., tytuł wystąpienia: *Skuteczne powierzanie pracownikom jednostki odpowiedzialności za wykonywanie obowiązków*, organizator: Presscom Sp. z o.o.

14. XXI Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Praktyczne wyzwania z zasadą proporcjonalności w zamówieniach publicznych*, Warszawa 11-12 kwietnia 2019 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
15. V Forum Zamówień Publicznych dla Kadry Kierowniczej, Kołobrzeg 5-7 czerwca 2019 r., tytuł wystąpienia: *Konkurencyjność w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego o wartości między 50 tys. zł a 30 tys. euro – w świetle projektu nowej ustawy*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
16. XIV Forum Przetargów Publicznych, Jachranka 14-16 października 2019 r., tytuł wystąpienia: *Konkurencyjność w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego o wartości między 50 tys. zł a 30 tys. euro – w świetle projektu nowej ustawy*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
17. XXII Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *25 lat zamówień publicznych vs nowe Prawo. Co przetrwa, a co zostanie zmienione w nowej ustawie?* Warszawa 21 listopada 2019 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
18. XI Forum Finansów Publicznych, Toruń 20–22 listopada 2019 r., tytuł wystąpienia: *Kontrola zarządcza i audyt – aktualne zagadnienia*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
19. V Forum Odpowiedzialności Kierowników Jednostek Sektora Finansów Publicznych, Wrocław 9–11 grudnia 2019 r., tytuł wystąpienia: *Kontrola zarządcza i audyt*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
20. XV Forum Przetargów Publicznych, Jachranka 12-14 października 2020 r., tytuł wystąpienia: *Nowe regulacje dotyczące kontroli zamówień publicznych: współpraca organów kontroli, analiza prawdopodobieństwa naruszenia prawa przeprowadzona przez organy kontroli, przesłanki wszczęcia kontroli doraźnej i kontroli uprzedniej przez Prezesa UZP*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
21. XXIII Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Ostatnia prosta przed nową ustawą i pełną elektronizacją. Jak bezpiecznie wystartować z zamówieniami publicznymi od 1 stycznia 2021r.*, (online) 18 listopada 2020 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
22. Forum Zamówień Publicznych na dostawy i usługi (online), 15-16 kwietnia 2021 r., tytuł wystąpienia: *Wpływ nowego pzp na praktykę w zakresie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
23. Kongres Zamówień Publicznych do 130 tys. zł, formuła online, 18 czerwca 2021 r., tytuł wystąpienia: *Zamówienia Publiczne w wartości o wartości poniżej 130 000 złotych*, organizator: Must Read Media
24. XVI Forum Przetargów Publicznych, Jachranka 11-13 października 2021 r., tytuł wystąpienia: *Wpływ nowego pzp na praktykę w zakresie odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych*, organizator: Presscom Sp. z o.o.

25. XXIV Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Pierwsze problemy po wejściu nowej ustawy Prawo zamówień publicznych* (online), 21 kwietnia 2021 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
26. XXV Zjazd Specjalistów i Ekspertów ds. Zamówień Publicznych *Ustawa PZP w interpretacji Urzędu Zamówień Publicznych*, Warszawa 19 listopada 2021 r., organizator: ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
27. XVII Forum Przetargów Publicznych, Jachranka 10-12 października 2022 r, tytuł wystąpienia: *Warunki udziału w postępowaniu a wykonawcy wspólnie ubiegający się o zamówienie publiczne – w praktyce i orzecznictwie*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
28. VII Forum Odpowiedzialności Kierowników Jednostek Sektora Finansów Publicznych, Zakopane 5–7 grudnia 2022 r., tytuł wystąpienia: *Odpowiedzialność z tytułu dfp za wydanie pracownikowi przez przełożonego lub kierownika jednostki polecenia służbowego naruszającego obowiązujące przepisy prawa w zakresie zp*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
29. VII Forum Zamówień Publicznych dla Kadry Kierowniczej, Kołobrzeg 24-26 maja 2023 r., tytuł wystąpienia: *Praktyka ustalania terminu wykonania zamówienia – możliwości i nieprawidłowości w tym zakresie*, organizator: Presscom Sp. z o.o.
30. VIII Forum Odpowiedzialności Kierowników Jednostek Sektora Finansów Publicznych, Wrocław 6–8 grudnia 2023 r., tytuł wystąpienia: *Odpowiedzialność zamawiającego za ustalenie wartości zamówienia publicznego lub jego części a stosowanie pzp lub przepisów wyłączających stosowanie pzp*, organizator: Presscom Sp. z o.o.

Prowadzenie zajęć dydaktycznych w instytucjach i placówkach edukacyjnych innych niż uczelnia macierzysta:

- 1) Prowadzenie w latach 2013-2023 zajęć nt. zamówień publicznych oraz odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych w ramach Studium Zamówień Publicznych organizowanego przez ApexNet Sp. z o.o. Sp. K.
 - 2) Prowadzenie w latach 2017-2028 zajęć nt. zamówień publicznych w ramach studiów podyplomowych *Zarządzenie nieruchomościami w lasach państwowych* organizowanych przez Wyższą Szkołę Biznesu w Gorzowie Wielkopolskim.
- 2. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.**
- 3) Udział w międzynarodowej debacie naukowej pt. „*Gospodarka, finanse a zrównoważony rozwój. Wirtschaft, Finanzen und nachhaltige Entwicklung*” realizowanej w ramach

projektu dofinansowanego ze środków Polsko-Niemieckiej Fundacji na rzecz Nauki i zorganizowanej przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego dnia 19 czerwca 2023 r. w Gdańsku.

- 4) Udział w Konferencji naukowej „*Public interest as a determinant of the state's impact on the economy and finance*” zorganizowanej przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego w dniach 26-27 października 2023 r. w Gdańsku w ramach programu „Doskonała nauka” (numer umowy DNK/SP/547001/2022), realizowanego w okresie od 1 grudnia 2022 r. do 30 listopada 2023 r. przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.

Udział w komisjach przeprowadzających egzaminy licencjackie i egzaminacyjne:

Członek komisji przeprowadzającej egzaminy licencjackie i magisterskie w latach:

- 2016 r.: 8- recenzent;
- 2017 r.: 10- recenzent;
- 2020 r.: 6- przewodniczący komisji;
- 2021 r.: 15- przewodniczący komisji;
- 2022 r.: 9- przewodniczący komisji;
- 2023 r.: 6- przewodniczący komisji.

Funkcje pełnione w ramach działalności akademickiej:

- Ekspert I zespołu nauk społecznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej (od 2023 r.)
- Osoba odpowiedzialna za ustalanie różnic programowych dla studentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego na kierunku administracja (od 2021 roku do dnia dzisiejszego).
- Koordynator Instytutu Nauk Prawnych Uniwersytetu Zielonogórskiego ds. kontaktów z węgierskimi ośrodkami akademickimi (od 2019 roku do dnia dzisiejszego).
- Opiekun naukowy Koła Naukowego Administratywistów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego (od 2015 roku do dnia dzisiejszego).
- Kierownik studiów podyplomowych „*Zamówienia publiczne i partnerstwo publiczno-prywatne*” prowadzonych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego (do 2016 roku do dnia dzisiejszego).
- Członek Kolegium Elektorów Uniwersytetu Zielonogórskiego w kadencji 2024-2028.

Udział w komisjach i zespołach:

- Członek Wydziałowej Komisji ds. jakości kształcenia w latach 2014 do 2020, w tym członek Zespołu ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia w latach 2014-2017) na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Nagrody za osiągnięcia naukowe:

1. Nagroda naukowa I stopnia za osiągnięcia w 2021 roku.
2. Nagroda naukowa III stopnia za osiągnięcia w 2022 roku.
3. Nagroda naukowa III stopnia za osiągnięcia w 2023 roku.
4. Stypendium „Grant Rektorski” za osiągnięcia naukowe w 2021 roku.

Działalność społeczna:

Pozatutowy członek Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Zielonej Górze (od dnia 10 maja 2023 r. do dnia 10 września 2025 r.).

.....

(podpis wnioskodawcy)